

Een uitgave van Gierzwaluw Bescherming Nederland

GIERZWALUWEN

(*Apus apus*)

Algemene informatie

Van gierzwaluwen is nog veel onbekend. Het inventariseren van gierzwaluwen is belangrijk omdat daarmee kan worden vastgesteld hoe groot de populatie in Nederland is en waar gebroed wordt. Zaken als sloop of renovatie van panden kunnen problemen geven als daarin gierzwaluwen broeden. Als we weten waar de vogels broeden, kunnen wij ze beter beschermen. Inventarisatie kan ook helpen bij op tijd ingrijpen bij nestverstoring, maar ook om ervoor te zorgen dat er nestvervanging wordt gerealiseerd en nieuwe nestmogelijkheden wordt aangebracht.

In deze brochure vindt u algemene informatie over de gierzwaluw, evenals een beschrijving van mogelijkheden om deze vogels te helpen.

INHOUD

De gierzwaluw (Apus apus)	3
Een bijzondere vogel	3
Naam	3
Herkennen van een gierzwaluw	4
Voor de duidelijkheid: Verschillen met boeren-, huis- en oeverzwaluwen	5
De leefwijze van de gierzwaluw	6
Terug in Nederland	6
Nesten	6
Broeden en voeden	7
Trekvogel	8
Bedreigingen	9
Hoe kunnen we helpen om de gierzwaluw in het stadsbeeld te behouden	10
Sloop	10
Renovatie	10
Nieuwbouw	11
Gierzwaluwdakpannen	11
Houtbetonnen neststenen	11
Houten nestkasten	12
Plaats van de nesten	13
Lokken met geluid	13
Gierzwaluwtilen	13
Misverstand	14
Geduld	14
Informatie en adressen	15

COLOFON

Tekst en samenstelling
Gierzwaluwbescherming – Nederland

Vormgeving
Sonja Kamer-DsignKamer.nl

Illustraties
-

Foto's
Harry van Berkel, Jochem Kühnen, Fred van der Lelie, Shutterstock,

© Gierzwaluwbescherming – Nederland, 2020

Wilt u lid worden van onze vereniging? Graag!
Dit kan via onze website:
www.gierzwaluwbescherming.nl

DE GIERZWALUW (APUS APUS)

Een bijzondere vogel

Waarom spreekt deze vogel zo veel mensen aan? In ieder geval heeft het te maken met 'zomergevoel'. Op warme zomeravonden laten deze vogels zich niet onbetuigd door luid schreeuwend, in hoog tempo elkaar najagend, over de terrasjes en door de straten van uw stad of dorp te vliegen. Het geluid hoort bij de zomer.

Weet u ook dat gierzwaluwen maar 100 dagen hier zijn en altijd vliegen, hoog in de lucht slapen, tot de snelste vogels behoren en gigantische afstanden afleggen? Maar voor de voortplanting zijn ze echter wel afhankelijk van ons en zijn daardoor ook meer kwetsbaar.

Deze brochure heeft tot doel u informatie over kenmerken, leefwijze en gedrag van de gierzwaluwen te geven en hoe u ze kunt helpen beschermen. Ten slotte zijn alle gierzwaluwen in Europa beschermde vogels!

U leest dan ook maatregelen waarmee u de vogels kunt helpen.

Naam

De gierzwaluw is ondanks zijn naam eigenlijk geen echte zwaluw, net zoals spitsmuizen en vleermuizen geen echte muizen zijn. De gierzwaluwfamilie behoort tot de orde van de *Apodiformes*. De naam gierzwaluw is waarschijnlijk afgeleid van het werkwoord 'gieren', dat schreeuwen of gillen betekent.

De gierzwaluw heeft in Europa twee familieleden: de Alpengierzwaluw (*Apus melba*) en de Vale gierzwaluw (*Apus pallidus*). Deze twee familieleden worden sporadisch als dwaalgast in Nederland gezien.

'Onze' gierzwaluw (*Apus apus*) legt eieren en brengt jongen groot in heel Europa, van het Middellandse Zeegebied tot in Lapland, Siberië en Kazachstan. De wetenschappelijke naam is dus *Apus apus*. 'Apous' komt uit het Grieks en betekent pootloos. De gierzwaluw heeft natuurlijk wel poten, maar het zichtbare gedeelte is erg kort.

HERKENNEN VAN EEN GIERZWALUW

In de lucht lijkt het silhouet van de gierzwaluw op een ankertje. De vleugel-punten zijn naar achteren gericht en de staart is kort en gevorkt.

- **Het lichaam** is kort en spoelvormig, ongeveer 18 cm, ideaal gestroomlijnd om altijd in de lucht te zijn.
- **De vleugels** hebben een spanwijdte van ruim 40 cm en zijn sikkelvormig. Samengevouwen reiken de vleugels meer dan 3 cm voorbij de staart. Met die vleugels halengierzwaluwen snelheden van meer dan 100 km per uur halen.
- **De vlucht** hangt af van de bezigheid. Tijdens het foerageren worden zweefvluchten afgewisseld met korte vleugelslagen en zwenkingen. Bij sociaal - en balts gedrag gebruiken ze verschillende vleugelstanden.
- **De kleur** van het verenpak is donkerbruin tot roetzwart. De keel is bij jonge vogels wit en bij oudere vogels vuil wit.
- **De ogen** zijn groot en liggen diep in de kassen. Korte stijve haarachtige veertjes omringen de ogen en beschermen deze tegen uitdroging en zwevende stofdeeltjes.
- **De snavel** is kort en breed. De bek kan echter opengesperd worden tot voorbij het oog.
- **De poten** zijn kort en krachtig. Ze hebben vier naar voren gerichte tenen die zijn voorzien van scherpe nagels. Hiermee kunnen ze zich vastklampen aan de verticale wand bij hun broedplaats. [De binnenste teen kan overigens ook naar achter worden bewogen]. Door de uitwendig korte poten kunnen gierzwaluwen niet goed lopen en schuifelen ze op hun buik in hun nestkast. Het is onmogelijk voor gierzwaluwen om op een tak te gaan zitten of op de rand van een dak te landen. Ze hebben op de grond niets te zoeken, ze zijn er helemaal op ingericht om te vliegen. Een gierzwaluw kan vanwege de korte pootjes en de lange vleugels lastig van de grond opstijgen als ze daar per ongeluk terecht gekomen zijn. Het zijn meestal jonge vogels of verzwakte oudervogels die op de grond gevonden worden. Een gezonde volwassen vogel kan van een vlakke ondergrond en voldoende ruimte opstijgen en zelfstandig het luchtruim kiezen.
- **De roep** klinkt als een gierend geluid. [srie, srie, srie.....]

Voor de duidelijkheid: Verschillen met boeren-, huis- en oeverzwaluwen

Gierzwaluwen zijn groter dan de in Nederland voorkomende 'echte' zwaluwen. Deze zwaluwen zitten regelmatig op draden, bomen, in het riet. Gierzwaluwen zie je dat nooit doen.

- **De Boerenzwaluw** is 17-21 cm lang, heeft een blauw-zwarte glanzende bovenkant, een lichte onderkant met een blauwzwarte borstband, keel en voorhoofd zijn roodbruin van kleur. De lange spitse vleugels en de diepgevorkte staart met zeer dunne punten zijn kenmerkend. Ze maken een komvormig nestje van modder verstevigd met plantenmateriaal. Dit wordt meestal gemaakt tegen balken of uitstekende delen binnen in boerenschuren, in stallen of onder bruggen en duikers.
- **De Huiszwaluw** is 13,5 - 15 cm lang, heeft een zwarte bovenkant en een heel duidelijke witte stuit, een zwarte kruin en glanzend blauwe mantel en schouderveren. De staart is kort, zwart van kleur en licht gevorkt. Op de grond vallen de bevederde poten op. Ze bouwen een bijna gesloten bol nest van modder onder overhangende daken van woningen of onder bruggen.
- **De Oeverzwaluw** is 12 - 13 cm lang, heeft een dof grijze bovenkant en een witte onderkant, de donkere borstband is duidelijk afgetekend. De staart is kort en duidelijk gevorkt. Ze graven hun nest in verticale zandige oevers van rivieren, meren en zandafgravingen. De lichtoplopende nestgang is bijna een meter lang; deze eindigt in een kommetje waarin de oeverzwaluw zijn nest maakt. Ze maken veelvuldig gebruik van kunstmatige oeverzwaluwwanden.

DE LEEFWIJZE VAN DE GIERZWALUW

Gierzwaluwen zijn trekvogels, die dag en nacht, altijd maar vliegen! Slechts 3 maanden, grofweg in mei, juni en juli zijn ze in Nederland om zich hier voort te planten. De rest van het jaar vliegen ze boven Midden en Zuidelijk Afrika. Vooral 's morgens en 's avonds zie je ze bij ons in groepen rond huizen en gebouwen vliegen, elkaar schijnbaar achtervolgend, onder het kenmerkende 'srie-srie-geschreeuw'. Ze voeden zich al vliegend met aeroplankton (vliegende insecten en zwevende spinnetjes). Niet alles wat voorbij komt wordt verorberd. In een fractie van een seconde onderscheiden ze de eetbare zweefvlieg van de met een angel uitgeruste bij.

Ze drinken door met de snavel water te scheppen tijdens een lage vlucht over een wateroppervlakte.

De niet-broedende vogels rusten 's nachts waarschijnlijk op een hoogte van zo'n 2 à 3 kilometer in een soort halfslaap. In de avondschemering verzamelen zij zich om vervolgens samen op te stijgen.

Terug in Nederland

De mannetjes komen eind april als eersten in Nederland terug en zoeken snel hun oude nestplaats op. De vrouwtjes komen vaak later en vliegen ook naar die bekende plek. Daar ontmoeten de vogels elkaar weer. Dan begint het spel van herkenning en hernieuwde partnervorming. Dit gebeurt door elkaar na te jagen onder veel geschreeuw, waardoor ze elkaars geluid weer herkennen. Het blijkt dat mannetjes een ander geluid maken dan vrouwtjes. Na de herkenning wordt gezamenlijk het nest geschikt gemaakt om te nestelen. Ze zijn dan veel samen op het nest, waar ze elkaar poetsen. Dat is ook de tijd voor baltsvluchten, soms met schijnparingen, misschien wel echte paringen!

Nesten

Gierzwaluwen zijn alleen op het nest om te paren, eieren te leggen, te broeden en de jongen te verzorgen. Gierzwaluwen maken hun nest in bestaande onvolkomenheden van gebouwen, onder kapotte dakpannen, losgeraakte loodslabben, in gaten in muren en achter en onder dakgoten en boeidelen.

Er wordt daar een eenvoudig nest gemaakt, omdat ze afhankelijk zijn van wat er in de lucht aan nestmateriaal zweeft.

Veertjes, sprietjes, vlindervleugels, etc., alles wordt met speeksel tot een komvormig nestje van ongeveer tien centimeter diameter en twee centimeter hoog samengekleefd. Als ze de kans hebben maken ze ook graag

gebruik van nestmateriaal van een nabij broedende huismus of spreeuw. Het hele broedseizoen wordt aan het nest gewerkt.

Broeden en voeden

Rond medio mei legt het vrouwtje 2, tot 3 eitjes. De ouders broeden om beurten. Regelmatig zitten beide vogels samen op het nest. Na 19 tot 20 dagen komen de jongen uit. Het naakte grijsroze lijfje van het jong bestaat hoofdzakelijk uit een opgezwollen buikje. De vleugels lijken op die van een pinguïn, de snavel is klein maar de opening is geweldig groot, de poten zijn kort en dik en voorzien van lange tenen. Ze hebben een enorme bek, die voortdurend gevuld moet worden met voedsel. De oudervogels vliegen rond om vliegende insecten te verzamelen. De gierzwaluw vliegt niet met ieder insect of spin terug naar het nest maar bewaart de insecten in de keelzak. Hier worden ze met speeksel samen-geperst tot een voedselbal van één tot twee gram.

De inhoud van een voedselbal is wel eens uitgeplozen en men trof daarin behalve vliegen, ook bladluizen, gevleugelde mieren, spinnetjes, kevers enz., in totaal ruim 500 insecten. Op een mooie zomerdag met veel insecten in de lucht kunnen de ouders 40 balletjes naar het nest brengen. Opgeteld bij de insecten die ze zelf eten, kan een gierzwaluwgezin per dag meer dan 20.000 insecten verorberen!

De oudervogels blijven in de buurt van de nestplaats en zoeken de insecten hoog in de lucht en brengen om beurten voedsel naar de jongen. Eerst worden de 'ballen' in stukjes verdeeld, later slikken de jongen deze in hun geheel door.

In warme zomers zijn er veel insecten. Er is dan volop voedsel en de jongen groeien snel. Maar bij slecht weer, en dus weinig insecten, breken er moeilijke tijden aan. Gierzwaluwen voelen van te voren dat er een slecht-weer-periode aankomt. De ouders blijven zo lang mogelijk bij de jongen op het nest. Ze zoeken dan tussen de buien door naar grotere insecten, zoals nachtvinders. Ongepaarde vogels blijven niet hier als het slecht weer is. Zij vertrekken en zoeken beter weer en insecten op.

De jonge vogels kunnen enkele dagen zonder voedsel. Ze raken in een soort winterslaap, waarbij hun temperatuur daalt en hun ademhaling en hartslag vertragen. Hierdoor verbruiken ze minder energie en zo kunnen ze enkele dagen op hun reserves teren. Als er weer voldoende voedsel is, overleven de jongen deze periode van vasten.

Onder normale omstandigheden blijven jonge gierzwaluwen 40 dagen op het nest. Bij slechte, koude zomers duurt het vaak nog dagen langer voor ze uitvliegen. Die nesttijd is veel langer dan bij andere vogelsoorten, omdat jonge gierzwaluwen bij het verlaten van het nest direct goede vliegers moeten zijn. Ze komen niet meer terug op het nest en zijn vanaf dat moment onafhankelijk van de ouders. De jonge vogels landen waarschijnlijk pas na 2 of 3 jaar als zij zelf geslachtsrijp zijn en willen nestelen.

De laatste week zitten de jonge vogels langdurig in de nestopening. Ze bekijken hun omgeving en kijken waarschijnlijk ook hoe ze het best het nest kunnen verlaten.

Ze oefenen hun vleugels en borstspieren in het nest door met hun vleugels te fladderen en door zich op de vleugelpunten op te drukken.

Jonge gierzwaluwen verlaten het nest bijna altijd tegen de avond, misschien om de kans te verminderen door roofvogels geslagen te worden.

Ze vliegen zelfstandig direct naar de overwinteringsgebieden in zuidelijk Afrika. Als de ouders, bij terugkeer op het nest, merken dat de jongen zijn uitgevlogen, blijven ze vaak nog een paar dagen op het nest terugkomen en lijken te rusten, om dan ook naar Afrika te vliegen.

Trekvogel

Het is dan eind juli als de nestverlaters, soms samen met oudere vogels, vrijwel onmiddellijk aan de 7000 km lange pittige tocht naar zuidelijk Afrika beginnen. Begin augustus zijn vrijwel alle gierzwaluwen uit Nederland vertrokken om pas weer eind april van het volgend jaar terug te keren.

De vliegreis wordt tamelijk vlug afgelegd, eigenlijk zonder rustpauzes. Ze komen midden september (tot eind november) aan in hun winter leefgebied.

Gedurende onze herfst en winter verblijven ze dus in Afrika, ver voorbij de evenaar. Ze volgen de natte moesson (regentijd) om aan hun insectenvoedsel te komen. Deze tijd wordt gebruikt om te ruïen. Het oude verenpak wordt (altijd maar vliegend) vervangen. Aan paarvorming wordt daar niet gedaan.

In Zwitserland is een geringde gierzwaluw 21 jaar achter elkaar in dezelfde nestkast teruggekeerd. Hij had toen een afstand afgelegd, die gelijk was aan 97 keer rond de aarde.

Bedreigingen

Als de gierzwaluwen de grote trektocht ondernemen zijn ze overgeleverd aan vele bedreigingen. Boven de Alpen en de Pyreneeën kunnen ze b.v. overvallen worden door onverwachte weersverslechtering. In zuidelijke landen zijn er de jagers en vogelvangers die het op hun leven hebben gemunt. Op grotere hoogten kunnen vliegtuigen 's nachts slachtoffers maken. Voedselschaarste onderweg kan ook voor problemen zorgen.

Ondanks de vele bedreigingen die de gierzwaluwen ondervinden tijdens hun jaarlijkse trektocht naar en van hun overwinteringsgebied is de grootste bedreiging voor de toekomst van de gierzwaluw de steeds snellere verdwijning van geschikte broedgelegenheden.

Oude gebouwen worden gesloopt of gerenoveerd, gaten en spleten in muren worden gedicht en scheefliggende dakpannen worden vervangen. Deze werkzaamheden worden soms zelfs tijdens de broedperiode uitgevoerd. Dit leidt tot een systematische vernieling van nesten, waardoor complete kolonies uit het straatbeeld verdwijnen.

Nieuwbouw komt er voor in de plaats en er is geen gelegenheid meer voor de gierzwaluwen om een spleet, scheve dakpan, onvolkomenheden in de bouw te vinden, waar ze kunnen nestelen en hun jongen kunnen grootbrengen.

HOE KUNNEN WE HELPEN OM DE GIERZWALUW IN HET STADSBEELD TE BEHOUDEN

Herstelwerkzaamheden aan gebouwen en huizen zullen noodzakelijk zijn en blijven. Met enige aandacht en moeite is het mogelijk om de gierzwaluw een kans te geven.

De vogel is een beschermde soort. In de broedtijd, die ongeveer loopt van 15 april tot eind augustus, mogen ze niet verstoord worden. Volgens de wet is ook het nest van de gierzwaluw jaarrond beschermd. Het nest mag dus niet weggenomen worden of verplaatst.

Voordat een vergunning voor sloop of verbouw van een woning wordt afgegeven, moet bekend zijn of zich nesten van beschermde vogels op of in het pand bevinden. Vaak is het in goed overleg met de aannemer mogelijk afspraken te maken over uitstel en vervangende nestgelegenheid aan te brengen.

Sloop

Sloopwerkzaamheden kunnen het beste buiten het broedseizoen uitgevoerd worden als er nesten van beschermde vogels in het pand zijn. Breng na de sloopwerkzaamheden op dezelfde plaats of er vlak bij nieuwe nestgelegenheid aan. Deze moet zoveel mogelijk lijken op de oude situatie. Gierzwaluwtilen kunnen hier slechts beperkt uitkomst bieden (zie hiervoor de website onder Nestgelegenheid).

Renovatie

Houdt bij de planning al rekening met eventuele aanwezigheid van gierzwaluwen. Zoek contact met de plaatselijke Gierzwaluw- of vogelwerkgroep. Vraag aan

GIERZWALUWEN EN DE WET

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op alle inheemse vogels. Deze verboden gelden in heel Nederland, inclusief de stad. De wet verbiedt: het opzettelijk doden of vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1); het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2); het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels (artikel 3.1 lid 3); het opzettelijk storen van vogels (artikel 3.1 lid 4); het bezit, het vervoer en de handel in de vogels, dood of levend, dan wel delen of producten daarvan (artikel 3.2).

Overtreding van deze verboden is een economisch delict en kan leiden tot strafrechtelijke vervolging. De verboden worden ook bestuursrechtelijk gehandhaafd. Gierzwaluwnesten zijn jaarrond beschermd zijn, dus ook buiten de broedperiode. Er moeten vervangende maatregelen getroffen worden als nesten worden verwijderd voor werkzaamheden aan het dak of huis.

deskundigen om hoeveel nesten het gaat en vermenigvuldig dit aantal met 5 (zie Soortenstandaard Gierzwaluw) en breng dit aantal aan nieuwe nestgelegenheid aan. Probeer de nieuwe nestgelegenheid zoveel mogelijk te laten lijken op de oude situatie. Gierzwaluwen zijn zeer plaatstrouw en komen op volle snelheid op de vliegopening af. Als die dan is verplaatst kunnen ze zich klemvliegen.

Een kapotte dakgootbekisting kan zo gerepareerd worden dat er op de plaats van de oude invliegopening een nieuwe opening gemaakt wordt, zo kan de nestplaats behouden blijven. Hetzelfde geldt voor boeidelen. Bij het aanbrengen van 'lood'slabben kan op enkele plaatsen de labben niet helemaal worden aangeklopt waardoor er een invliegruimte achter het boeideel blijft bestaan.

Nieuwbouw

Bij het ontwerpen van nieuwe gebouwen kan rekening gehouden worden met nestelmogelijkheden voor gierzwaluwen. Deze aanpassingen kunnen een geïntegreerd onderdeel worden in de nieuwbouw. Blinde muren van woningen en flatgebouwen liggen vaak op het noorden en zijn dan meestal ook goede plekken voor gierzwaluwvoorzieningen.

Breng zoveel mogelijk gierzwaluwaanpassingen aan, hoe meer hoe beter. Gierzwaluwen zijn koloniebroeders; als één nest eenmaal is gevonden, dan is de kans groot dat de andere nesten ook snel bezet zullen worden.

TIPS

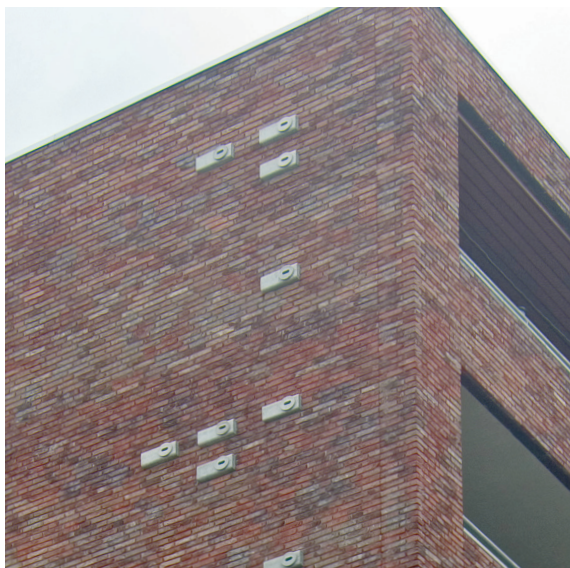
- Het beste is natuurlijk om tijdens de bouw en verbouw al rekening te houden met de huisvesting van gierzwaluwen:
- Maak overstekken aan het dak en spaar daar onder kleine holtes uit (zorg er wel voor dat de vogels niet in de spouw kunnen vallen).

Gierzwaluwdakpannen en huifjes

Tot voor kort adviseerde Gierzwaluwbescherming om gierzwaluwdakpannen aan te brengen. Echter, gebleken is, zeker bij gerenoveerde en geïsoleerde daken, de temperatuur onder deze daken op kan lopen tot boven de 50 graden. Dit is dodelijk voor de jonge vogels die nog niet kunnen vliegen. Het aanbrengen van nestkasten onder de dichtstbijzijnde dakgoten is dan beter. Alleen op niet geïsoleerde, steile noord of noordoost gelegen daken die minstens 45 graden bedragen. Plaats ze bij voorkeur in groepjes, gierzwaluwen kijken bij elkaar af.

Houtbetonnen neststenen

Als een buitenmuur waar gierzwaluwen broeden hersteld moet worden, kunnen houtbetonkasten of neststenen ingemetseld worden. Reparatie aan het huis

hoeft op deze manier niet het einde van een broedmogelijkheid te zijn. Vooral bij nieuwbouw zijn dit soort kasten geschikt om in de spouwmuur te plaatsen en daarbij kan gekozen worden voor het vlak in metselen van de neststeen, of deze achter de buitenmuur plaatsen met daarin een uitgespaarde opening, of een steen voorzien van een decoratief kunststof front.

Houten nestkasten

Is de constructie van de goot zo veranderd dat er geen broedruimte meer mogelijk is dan kan op de invliegplaats een houten gierzwaluwkast worden opgehangen. Er bestaan ook houtvezel beugelkasten voor dit doel. Zorg er voor dat de nieuwe invliegopening op precies dezelfde plaats komt als waar de oude nestingang zich bevond. De gierzwaluw zal dan zijn nieuwe nestplaats snel gaan bewonen.

Houten nestkasten kunnen in veel verschillende modellen worden gemaakt. De maten zijn meestal 30 cm lang, 17 cm diep, 14 cm hoog, afhankelijk van de plek waar ze komen te hangen. De grootte van de kast mag afwijken, maar een gierzwaluw heeft door zijn lange vleugels in ieder geval een ruime kast nodig. Het invlieggat zit vaak niet meer dan 2 cm van de bodem van de kast. Zie voor modellen de brochure Houten nestkasten.

Plaats van de nesten

Gierzwaluwen zijn zeer plaatstrouw. Na 7000 km vliegen, weten ze blindelings dat ene nest terug te vinden, dat ze eind juli van het jaar daarvoor achterlieten. Is dit nest door welke oorzaak verdwenen, dan is dat dramatisch voor de gierzwaluw. Hij blijft op de plek rondvliegen waar dat nest eens was. Ze zijn niet inventief genoeg om snel een nieuwe plek om te broeden te vinden. Er gaat soms wel een paar jaar overheen, in deze tijd komen de gierzwaluwen dan ook niet aan broeden toe.

Wanneer u houten kasten gaat plaatsen kies dan steeds de koele kant van uw huis, dus op het noorden of oosten. Het liefst onder de bescherming van een dakgoot. Een vrije aanvliegroute naar de nestplaats is belangrijk. Bomen, struiken, vlaggenstokken, lantaarnpalen een uitstekend balkon, openslaande ramen mogen de toegang tot het nest niet belemmeren. Omdat de gierzwaluwen zich door hun lichaamsbouw moeten laten vallen om snelheid te kunnen maken, moeten de nestgelegenheden minstens 4 meter hoog geplaatst worden.

Lokken met geluid

Wanneer een gierzwaluw zich nog niet aan of op uw woning heeft gevestigd kunt u houten kasten aan uw huis ophangen in de hoop dat de vogels komen nestelen. Vaak wordt ook gebruik gemaakt van gierzwaluwgeluiden om de vogels te lokken, ze blijken sterk te reageren op deze geluiden. Informatie hierover kunt u vinden op de website, geluiden kunt u downloaden via downloads. Zie www.gierzwaluwbescherming.nl.

Wanneer u rekening houdt met de tips uit deze brochure, wordt de kans dat een gierzwaluwkolonietje in uw buurt komt broeden aanzienlijk vergroot.

Gierzwaluwtilen

Sinds een jaar of 10 worden gierzwaluwtilen gebouwd om gierzwaluwen een broedplek te bieden. In veel steden en dorpen, zelfs bij particulieren staan ze in alle mogelijke vormen. Het succes van tilen voor gierzwaluwen staat ter discussie (zie Gierzwaluwen Bulletin van november 2019). Een paar jaar voor de sloop een til plaatsen dicht bij de plek waar ze broeden, dan kunnen wennen ze aan de aanwezigheid van til. Als dan ook alvast gierzwaluwgeluiden worden afgespeeld

is de kans groot dat ze terugkomen en de kolonie behouden blijft. Voor verdere informatie en modellen zie de website onder Nestgelegenheid.

Misverstand

Een gierzwaluw vervuult nooit de muren van uw woning, zoals de huiszwaluw en de boerenzwaluw wel doen.

B.v.: Aan het Wilhelminaplein in Amstelveen zijn in 1982 in 8 muren 7 nest-stenen aangebracht, in totaal dus 56 stuks. In 2002 zijn er 50 bezet en is er nog steeds geen vervuiling op de muren te zien.

Een overdaad aan nestmateriaal is niet aanwezig bij gierzwaluwen. Het enige nestmateriaal dat ze verzamelen, plukken ze al vliegend uit de lucht, strootjes, veertjes, spinrag en ander zwevend spul om daar met speeksel een kommetje van te maken.

Geduld

Het kan allemaal wel even duren, soms wel een paar jaar, ze komen niet op bestelling. Maar als gierzwaluwen eenmaal een plekje gevonden hebben, kunt u jarenlang van de vogels genieten.

INFORMATIE EN ADRESSEN

Gierzwaluwbescherming - Nederland

Secretariaat: e-mail: secretaris@gierzwaluwbescherming.nl

Website: www.gierzwaluwbescherming.nl

IBAN: NL82 TRIO 0391 1161 42 t.n.v. GBN

KvK Gooi- en Eemland 32092778.

Lid wordt men door aanmelding via de website. Lidmaatschap kost € 15,00 per jaar. U krijgt 2x per jaar het bulletin.

Op de website vindt u veel meer informatie over de gierzwaluw, beschermingsmaatregelen, nestkasten en neststenen, lokken met geluid, ervaringen van anderen, Bulletins, Brochures en informatieboekjes.

Vivara (inbouwneststenen en houten nestkasten)

Website: www.vivara.nl

Overloonseweg 11c, 5821 EE Vierlingsbeek

Tel: 0478 517 791

Waveka (gierzwaluwdakpannen en -neststenen)

Website: www.waveka.nl

Surinamestraat 72, 3333 AR Zwijndrecht

Tel: 078 622 411

Vogelbescherming

Website: www.waveka.nl

Boulevard 12, 3707 BM Zeist

Tel: 030 6937700

Verstoring melden

Verstoringen van nesten tijdens en buiten het broedseizoen worden gemeld bij de eigen provincie. Zie onderstaande links:

Handhaving

www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming/handhaving
wanneer bij welke instantie aankaarten.

Vergunning/Ontheffing aanvragen

www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming
(Met links naar alle provinciale sites.)

Omgevingswet 2019

www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming/omgevingswet-2020

Voor meer informatie zie:
www.gierzwaluwbescherming.nl